

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor. Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani, a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

În România abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol Schuller, București, str. Doamnei 28, etajul I.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: librăria „Tipografiile”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss Bernat, „La loterie”.

Osândă luminoasă.

(*) Cineva spunea — și îl vor aproba mulți — că osânda, ce s'a rostit în procesul nostru cel mai nou, constituit unul din cele mai negre acte ale dominațiunii șoviniste care ne prigonește. Dar omul nostru n'are dreptate. Noi credem dimpotrivă, că acea osândă este un act din cele mai luminoase.

Osândă luminoasă?! Da. Osânda nemiapomenită a tribunalului din Cluj se înfățișează ca un act... plin de lumină, o lumină care se reafirmă asupra întregii chestiuni a naționalităților din Ungaria.

Nu ne putem imagina o faptă, un eveniment care să lămurească mai bine adevărul în lupta de naționalități, pe care cei-ce o provoacă o și tăgăduesc.

De câte ori n'am cetit prin gazetele ungurești și prin gazetele din străinătate, care au avut curiozitatea să cunoască întrebunțarea fondurilor secrete ale guvernului, că la noi nu există o chestiune a naționalităților, că aceste sunt mulțumite, că nu le prigonește nimenea, că li-se împlinesc toate dorințele etc. etc. De câte ori nu ni-s'au spus aceleași fraze de pe băncile ministeriale și de la tribuna parlamentului. Câte broșuri și cărți politice n'au publicat compatrioții nostri de dragul acelor povești tipărite drept adevăruri curate.

Nu-i vorba, se mai puneau la cale loc-colo și necari procese politice, dar aceste se adresau numai „cătorilor agitatei fără de suflet”. Masele largi ale popoarelor nemaghiare nici că voiau să știe de vre o chestiune a naționalităților. Dela o vreme însă, acei câțiva agitatori, aruncați la pușcărie și liberați, ca să li-se facă noue procese, au cam început a se înmulți într-o proporție neobișnuită. De altă parte cu toate avertismentele grave ale curților cu jurți și ale tribunalelor, cetitorii cei pacinici tot mai îndelețniciau a-și deschide urechile la glasul... „trădătorilor de patrie”.

Ce era de făcut? Părintescul guvern, îngrijitorul generos al blajinilor cetățeni nemaghiari, n'a mai stat mult pe gânduri. O! „și-a zis: să fim mai luminoși în vorbele noastre, mai luminoși în faptele noastre... Adecă mai luminoși în osânde tribunalelor. Doar' ne vor înțelege ca oia.

Și-au devenit mai luminoși. Cum? Se știe. Procurorul dela Cluj a spus-o verde, că gazetele naționaliste de pânura „Tribunei” trebuie nimicite, iar tribunalul — deștept — a procedat întocmai. A calculat amenzi bănești cu prețul cautionsi noastre... Tocmai pe tocmai!

Ce le pasă lor, că prin această faptă s'a trecut peste legea de presă, peste maximul sizenilor prevăzut acolo. Verba nu-'i de lege sici, ci de... nimicirea gazetelor naționaliste!

Vroiti un verdict mai luminos? Cu greu 'i s'ar pute găsi perechea. Până și membrii curții cu jurți ținu să contribuie, ca lumina să fie cât se poate de intensivă. Altfel la ce avea uimitoare unanimitate la toate cele unsprezece cetiuni puse de președintele tribunalului?...

Procese politice nu s' lucruri rare în Ungaria. Ele se fac tot atât de des ca și falmoasele dueluri cu pistoale fără gloanți, cari au marele privilegiu de-a garanta onoarea oamenilor politici dela Pesta.

Cu toate astea, procesul nostru cel mai nou a stârnit senzație și revoltă sufletească pretutindenea. De ce? Fiindcă prea se vedea scopul urmărit de guvern și de organele sale; prea era orbitoare lumina care se reafirmă asupra planurilor politice ale guvernunților peste naționalități.

Era orbitoare lumina, dar' pe noi nu ne-a supărat. Cel mult — ne-a aprins de o luptă și mai crâncenă. Căci puterăm arunca ochii în toate ungherele taberelor vrășmașe. Puterăm vedea ceea ce se mai fierbe acolo și ceea ce ne mai așteaptă.

Mai mult. Se vor fi luminat — ori se vor lumina — până și aceia dintre noi, cari mai erau dispuși să creadă că la Budapesta stăteau așteptați cu miere și cu lapte dulce.

Ni s'a indicat cărăți vechea căle: la pușcărie! Noi nu ne temem. Noi n'avevăm la ce ne teme, când vedem că chestiunea naționalităților tot nu 'i lasă pe guvernunți să doarmă!

Sibiu, 23 Febr. n. 19 3.

Succesul României. Am auzit, că convertirea bonurilor de tesaur române 5 la sută a obținut la bursa din Berlin cel mai mare succes.

Majoritatea ziarelor vieneză înregistrează acest strălucit succes al încheierii conversiunii românești.

E de sperat, că cel puțin acum acea parte a presei străine sau mai corect ovrăști, care își făcuse o specialitate din denigrarea României, va fi condamnată la tăcere.

România și Macedonia. Borsin Kurier scrie că despre un memoriu al guvernului român adresat Puterilor și în care cere să se facă Turcia răspunzătoare de agitațiile din Balcani, nu se știe nimic la Paris. Cabinetul din București, în urma împrejurărilor din

Balcani, a adresat Puterilor o notă, dar nota nu se ocupă cu turburările din această parte a Turciei și nu critică atitudinea nici unei puteri balcanice. Nota nu se ocupă, decât de interesul și drepturile elementului românesc din Macedonia. Guvernul român atrage atenția Puterilor asupra faptului, că România nu pot să fie neglijați în mijlocul celorlalte poporașuni creștine și își exprimă speranța, că la o acțiune a Puterilor pentru îndreptarea administrației în vilaele europene, se se dea aceeași grijă Românilor ca și celorlalte naționalități.

Proiectul de apărare al țării.

Din Viena se anunță, că după ce în sensul propunerii lui Chiary proiectul de apărare al țării numai atunci e valabil pentru Austria, dacă legea este primită și din partea dietei maghiare, guvernul austriac stăruiește ca proiectul să fie primit și sancționat și din partea casei de sus. Proxima ședință a casei de sus va fi Joi. Primirea și sancționarea proiectelor nu s'a întâmpla nici o greutate și convocarea recușilor atârână dela primirea proiectului de apărare al țării din partea dietei maghiare. Guvernul maghiar vorește să perfecționeze proiectul de apărare al țării, înainte de ce l'ar rezolva dieta maghiară.

Din dietă. În ședința de Vineri, a obstruat Bizony, care a cerut armată națională maghiară și vorbește pe lung despre fuziunea partidului național cu cel liberal, fuziune, pe care o aproabă. La urmă inevitabilul proiect de rezoluție, prin care cere artilerie și trupe tehnice la honvezi. După pauză vorbește Malatinszky contra proiectului, accentuând partea economică. În proiectul lui de rezoluție cere pentru honvezi în locul Imnului popular pe al lui Kölcsey.

Sâmbătă s'a prezentat la începutul ședinței, între proteste șomotoase din partea opoziției, raportul comisunii financiare asupra proiectului de lege referitor la spesele cu întreținerea Curții. Raportul a trebuit să se citească de două ori, căci în gâlăgia, care a domnit la prima citire, nu s'a auzit nimic din el. La propunerea lui Széll proiectul nu va mai fi dat secțiunilor, ci va fi pus direct la ordinea zilei.

Continuându-se dezbaterile proiectului militar, vorbește Stefan Tisza Spune, că elementul maghiar nu e încă destul de bine reprezentat în armată. Vintu o poartă organizarea institutului militar. Vorbește apoi despre poziția de mare putere a monarhiei și se declară de o părere cu cele espuse de Andrassy în

privința aceasta. Națiunea maghiară exercită în privința politicii externe influința, ce 'i se cuvine după istoria și poziția ei. În se curve, că monarhia și poziția ei chemată să supravegheze bunându-eală în țările din Balcani, reclamează, ca ea să fie tare, ca acelea să primească cu stimă și încredere la ea. Primește proiectul. După pauză vorbește Várady, care polemizează cu Tisza. După ce se răspunde la două interpelări de mai puțină importanță, parlamentul hotărăște, ca până Mercuri să nu mai țină ședință din cauza sfirșitului de carnaval.

Alegerea din Făget. Candidatul liberal în cercul Făgetului, Juhos, face turneul în cerc, desvolându-și programul. El se declară membru de al lui Széll. Alegerea va fi în 2 Martie.

Serman cerc românesc, că bine vei fi reprezentat.

Széll la Viena. În mod semi-oficial se anunță, că prim-ministrul Széll a plecat ieri după amiază pentru o zi la Viena. Călătoria ministrului n'are nici o importanță politică.

Iubileul Papei Leo XIII.

Săptămâna trecută, Joi, în 19 l. c. s'au împlinit 60 de ani, de când a devenit episcop Sfinția Sa Pontificale roman actual, și Vineri, 20 l. c. s'au împlinit 25 ani dela proclamarea Sa de Papă.

Aceste zile iubilare au fost serbate cu pompă deosebită în toată lumea catolică, dar' cu deosebire în Roma.

Înainte cu 25 ani.

În 20 Februarie 1878 la ora 11:00 p. m. s'a anunțat din loggia basilicii din Vatican, că cardinalul Pecci a fost ales de papă în locul răposatului Piu IX. și că a ocupat tronul papal sub numele de Leo XIII.

După înmormântarea lui Piu IX. 500 de lucrători au aranjat 300 de odăi în Vatican, pentru cardinalii și principii bisericești, cari se adunau să aleagă un nou Cap bisericesc. Alegerea s'a început la 19 Februarie, și după câteva votări fără succes, s'a sfârșit în 20 Februarie cu rezultatul, că cardinalul Pecci a intrunit 44 voturi din 61 date. Acest rezultat l'a anunțat poporul cardinalului Caterini, și Leo XIII încă în aceeași zi, la orele 4 1/2, s'a prezentat, în sunetul clopotelor și cu o suită strălucită, în loggia esternă a bisericii Sănti Petru și a dat binecuvântare poporului.

FOITA „TRIBUNEI”.

Resumat istoric

asupra organizării armatei române în sută a XIV-a și a XV-a

DE

Capitan Gorsky *)

Caracteristica organizării actuale a armatei noastre, de o creațiune cu totul recentă, stă mai cu seamă în întrebunțarea acestui sistem mixt de trupă permanentă și trupă cu schimbul, pe care nici un stat din Europa nu-'l are aplicat în același grad — deși în Suedia există o organizație aproape analogă, cunoscută sub numele de indelta.

Trupa cu schimbul a existat la noi din timpurile cele mai vechi ale organizării noastre militare și probabil că atunci, ca și acum, aceleași necesități au impus-o.

Teară mică și deci cu mijloace budgetare restrinse, am fost aruncați de timpuriu, — prin poziția noastră geografică, în calea invaziunii barbarilor

Din studiul valoros al căpitanului Gorsky, asupra armatei române „Cronica” publică capitoul referitor la secol. XIV. și XV. pe care îl reproducem și noi. Red. „Trib.”

Indărătnicia neamului, dragostea de moarte și vârtosia strămoșilor nostri ne-au făcut să infruntăm toate primejdii, cu propriile noastre forțe și cum ni-se cerea să facem lucruri mari, cu mijloace puține, nevoia ne-a făcut, să aplicăm principiul națiunii armate, cu mult mai înainte, ca apusul să se gândească la dînsul.

Mai târziu, când sistemul actual de state a început să se închiege în jurul nostru, ochiul neadormit și brațul destoinic al conducătorilor neamului, ne-au mântuit și de poftele nesăcioase ale vecinilor, nu însă fără numeroase și înverșunate lupte, cari 'i-au condus la ideea creării unui sămbure de armată permanentă, pe care apusul a intrupat-o și deservită-o, tot mai în urmă.

Când veniseră în neapărare să slăbească obosele de necontenitele sfurtări, vocozii țerilor române au trebuit să se închine puternic împărății, ce se întindea din spre miază și până la Dunăre și care ținea în respect întreaga Europă.

Caracteristică este faptul, că toate vechile capitulațiuni încheiate cu imperiul otoman cuprindeau stipulațiunea dreptului de a face război și pace, de a se respecta legea, obiceiurile și integritatea teritoriului și de a le apăra chiar

contra cotropitorilor, în schimbul unui tribut, care la început se numea present sau dar.

Sporirea tributului și prestațiunii din ce în ce mai mari ale Constantinopolului nu erau decât abuzuri, care adeseori au pricinuit războaie sângeroase și mai totdeauna au adus rotunjirea acestor prestațiuni, cu paloșul.

Pe timpul năvălirii barbarilor, când naționalitățile nu erau încă nimic lămurite, nici încheiate, și când fiecare trăta cum putea, apărându-se cu propriile sale mijloace, se știa deja în apusul Europei că: la gurile Dunării se află un neam vâjos de oameni, care puțin la număr și oțelit la suflet, a resistat puhoiului; și munții și pădurile li sânt singurele cetăți, și că poporul nu poate să-'l spele de pe fața pământului, căci s'apă trece, pietrele rămân.

Neamul acesta de oameni de pe dreapta și stânga Dunării, întinzându-se une-ori până în micii Carpați și Pannonia, alte ori rezoluându-se până la Pind și țermii Mediteranei, începe a se lămurii cătră finele secolului al XII-lea și dând o puternică lovitură imperiului roman de Orient, în persoana lui Isaac Angelul, durează imperiul româno-bulgar, care ființează dela 1186, până la începutul

veacului al XIV-lea, când se stinge vâltărea puternică a Asanizilor.

La această epocă, influența elementului românesc merge necontenit scăzând din dreapta Dunării, pentru a se închea definitiv din stânga.

Românii aciniți prin munți, la vreme de restricte, își făcuseră atâtă un punct de rezam din Oltenia și apoi se întăseră peste restul țării, alungând ori supunând pe Cumani.

În „Negru Vodă, un secol și jumătate din începutul statului Țării-Românești” domnul E. P. Hasdeu ne arată influența română, întinzându-se în câmpie încă pe la anii 1231, ear' la 1315, zice d. s. Alexandru Bessarab cuprinse tot restul teritoriului umanice, adică Dâmbovița, Ilfovul, Prahova, Buzăul și întreaga Ialomiță.

Ceea ce se petrecu între Carpați și Dunăre, avu probabil loc esm în aceeași epocă, între Carpați și Prut și apoi între Prut și Nistru. Bogdan, sau Dragoș ori Bogdan Dragoș, întemăia la începutul secolului al XIV-lea, domniatul Moldovei, după cum Radu Negru, Negru-Vodă, sau Alexandru Bessarab întemăia domniatul Munteniei.

În această epocă, aparținând veacului de mijloc, apusul mai nu cunoștea

Sărbarea iubileului.

Din incidentul zilei rubice Vineri în 20 l. c. s'a început în Roma prezentarea omagiilor. Sf. Sa Papa a mers la amezi în Sala Regia, unde a fost primit cu ovații.

Papa a fost însoțit de curtea Sa și de suita nobilă, care acum a apărut pentru prima-oră în noua sa uniformă.

Din sala Regia Papa a mers în sala de proclamație, unde se aflau 6000 de persoane. Aici 'i-s'au făcut noue ovații. Sf. Sa s'a șezat pe tron.

Cardinalul Ferrari a cetit o adresă de omagiu, în numele pelerinilor din Lombardia. Papa a mulțumit și a binecuvântat pe cei prezenți.

Sfântul Părinte s'a retras în apartamentele sale la o oră p. m. între reșete și furtunoase ovații.

Românii și iubileul.

La sărbările iubilare de 25 ani ai Pontificatului a luat parte și biserica noastră gr. cat. română. Provincia metropolitană a trimis Sfinția Sa o adresă de urare, scrisă latinește, și care în traducere românească e următoarea:

Sfinției Sale P. P. Leo XIII ROMA.

Preferențele Părinte!

Provincia bisericească a Românilor de ritul grecesc uniți cu Scaunul Roman, de Alba-Iulia și Făgăraș, supusă domniei coroanei apostolice a Sf. Ștefan regelui Ungariei și unesc în bucuria lumii catolice, privind la tine Preafericite Părinte cum ajungi anti lui Petru.

Primește, rugăm-te, Părinte Preabune, simțimentele fiilor tăi:

Mulțumită pentru binefacerile cu care n'ai încetat a îngrămădi neamul nostru, mai ales când deunăzi pentru sărbătoarea de două ori seculară a Unirii părinților nostri cu Scaunul Roman cu părințescă dragoste ne îmbrățișat; Iubirea cătră Scaunul Roman, care Ție, Părinte preabun, ca la urmașul lui Petru, nu-ți este dar de mic preț. Iți salutăm, mare Pontific.

Să trăiești, preafericite Părinte. Târziu se te reîntorci la ceriu și mult timp veseli se petrec în mijlocul poporului tău Sărb.

Dat în Blaj, anul Domnului 1903, dela S. Uniune CCIII. 24, Ianuarie.

At Sfinției Tale Cei mai obedienți și. (Urmează înscălturile).

Unirea.

Din incidentul iubileului foala „Unirea” a scos erl un nr. iubilar, în frunte

altă armă, decât cavaleria și astfel Bessarabil aveau și ei o numeroasă și vițelăză oală pârime, care băgase în răcoarele pază pe Sârbi, pe Bulgari, pe Unguri și pe Tătari — după cum spune dl Ionescu-Gion în „Istoria Bucureștilor”.

Întreaga istorie a Moldovei și a Munteniei, dela întemeiere și până la începutul veacului al XVIII-lea, nu este decât o adevărată istorie militară, un șir nesfârșit de lupte cu Turcii, cu Tătarii, cu Ungurii cu Polonii, și chiar cu Bulgarii și cu Sârbi.

Cum se face acum, că din 4 veacuri de lupte omerice, înconunate deșea de isbâni strălucite, nu ne-au rămas destule documente, spre a reconstitui gloria puterii armate a principatelor, care la porțile Europei, cu arcul și cu busduganul, cu topusul și cu paloșul, une-ori cu coasa și cu toporul, au ținut în loc pe Turci și pe Tătari, permițând statelor apusene să propășească în pace și liniște.

Răspunsul la această întrebare ni-'l dă tot dl Ionescu-Gion, când zice că: „Nu a fost deceniu în cei trei sute de ani, dela 1500 la 1800, în care, la București, sau la Iași sau la Târgoviște, să nu fi jefuit, ars, dărâmat și făcut uza cu pământul, părți întregi orașuri, vre-o oaste a Turcilor ori a Tătărilor,

cu portretul Pașei și cu articoli referitori la viața Sfintei Părinte Tot în acest nr. se publică adresa de mai sus a proiecției me populare. În text latin și român și o poezie ocazională, de prof. E. Sabo, pe care o dăm la Tribuna literară.

Proiectele militare și Maghiarii.

În numărul ultim am dat știrea că Reichsrathul austriac a primit proiectele militare. Această știre l-a aștin ca neplăcut pe cărmăuitorii țării popoarelor nemaghiare din Budapesta, cari se așteptau ca proiectele militare și în parlamentul austriac să fie întâmpinate cu obstacole. S'au înțeles de astădată. Prestigiul Austriei de mare putere și acuirea armatei de influență străicăoasă au determinat pe deputații parlamentului austriac ca aproape în deplin acord să împlinescă cererile ministrului de război.

Nemți, Cehi, Poloni, liberalii, anti-semiți, conservatori, toți s'au grăbit să concureze cu votul lor la sporirea contingentului de recruți. Și nici nu se putea altfel, având în vedere ce fel de tendințe se urmăresc în parlamentul din Pesta față de armată.

Votarea proiectelor militare din partea parlamentului austriac își mai are și un interesant revers. Ferocitorii noștri în frunte cu Apponyi din noul parlament voiau să exploateze proiectele militare pentru aservirea și degradarea armatei comune la unealtă de maghiarizare. Limba maghiară, spirit maghiar, schimbarea emblemelor pe steagul armatei și alie cerea Apponyi în vestitul său memorandum în schimbul votării proiectelor. Nesațiosul moloch al maghiarizării a venit înflăcăratul luptător Lueger să-i răspundă făcând în dieta austriacă propunerea cunoscută, ca dieta să respingă tendințele păgubitoare urmărite de Maghiari față de armată. Vocea lui Lueger a aflat resonanță în parlamentul austriac. Deputatul ceh Herold asemenea a erupt în contra Maghiarilor, ear' baronul Morsey, între aplauzele Reichsrathului, a propus ca Austria să revină la stările din înainte de 1867. De aceea nu recunoaște ministrul comun de război, ci numai ministrul imperial de război. Ear' cu privire la armată baronul Morsey provocându-se la legea din 1867 zice: armata maghiară este parte intrăgitoare a armatei austriace și această armată este unica garanție sigură a mării noastre patrii comune: a Austro-Ungariei. Limba germană în conducerea armatei este garanția comunității armatei și a patriei comune. Armata nu poate fi în parte maghiară, trebuie să rămână armată comună imperială precum a fost și până acum.

În contra uneltirilor Maghiarilor contra armatei a luat poziție întreg parlamentul austriac.

Leocțiunea venit de sus l-a amărât rău pe vizitorii noștri de mare imperiu maghiar mai ales acum, când singuri voiesc să resoalve și cheștiunea orientală. N'ai ce face! Sokat akar a szarka de nem birja a farka.

ori a Polonilor, ori a Nemților, ori a Rușilor sau a mai multora de odată.

Într'asemenea furtuni îngrozitoare s'au perdut documentele Domnilor, adecă actele statului; s'au prăpădit ori ars, când ardea orașul, ori înecate la trecerea rîurilor în fuga de vrășmași, ori prădute prin gropile și ascunzătorile munițiilor, ori stricote și mucezite în cine știe ce tainițe de felul acestec...

Când împrejurările vor permite cercetărilor să răscolească arhivele dela Viena și dela Petersburg, dela Moscova și dela Roma, dela Pesta și dela Genova, și dela Constantinopol și dela Veneția, dela Vargovia și dela Belgrad, atunci trecutul nostru se va limpezi sub raportul militar, cum a început deja de mult să se lămurească trecutul nostru politic.

Pământul țrilor române a fost veșnic stropit și frământat cu sânge și de aceea, documentele cele mai durabile ale neamului sînt ridicate în pământ străin. Dacă ne aruncăm ochii spre apusul Europei, vedem, că în urma invasiunii barbarilor, proprietatea divizându-se la infinit, între diferiții feii ai popoarelor ucercitoare, sistem alodial și benefical, au dat naștere organizațiilor factive a veacului de mijloc, când fiecare își apăra drepturile, cu propriile sale mijloace și când împrejurările nu permiteau existența armatei regulate, devenite netrebuinoase. (Va urma).

Din România.

Un document.

Ministrul de instrucție a trimis la arhiva statului, spre păstrare, documentul dela jubileul de 25 ani de domnie a M. S. Regelui.

Acest document scris pe hârtie pergament, resemă faptele importante dela venirea M. Sale ca domnitor, până în momentul când s'a făcut: 10 Maiu 1891 și este semnat de M. M. L. L., A. S. R. Principele Ferdinand și fratele Alteiței Sale, Guillaume, de toți ministrii, ambii metropolii, președinții corpurilor legiuitoare etc.

În partea de sus a manuscrisului într'o rețea de flori sînt desenate cu penița scenele: sosirea domnitorului la Severin; proclamarea lui de domnitor în adunarea deputaților, încoronarea, când a fost semnat documentul.

Corpurile legiuitoare.

În camera urmează discuția și votarea pe articole a legii pentru desființarea accizelor.

În senat (sed. dela 7/20 Febr. c.) și-a dezvoltat dl. Dr. Munteanu interpellarea asupra mijloacelor de îndreptare pentru îmbunătățirea stării sanitare a populațiunii rurale.

Dl. Dr. Munteanu începe prin a spune că țaranul moare decimat de tot felul de boli.

Expune modul cum trăiește țaranul român, făcând să iasă în evidență reaua stare sanitară ce domnește la sate.

Vorbește despre boalele cari seceră populația rurală și în special despre pezagă etc.

Dela Atena.

— Ieri seara a ținut la Ateneul din București dl. P. Constantinescu-Rîmniceanu conferința sa despre: Hunyadi Corvin.

— Ateneul Român asemenea în curând va sărbători centenarul lui Edgar Quinet.

Dl. Trandafir G. Djuvara va țină o conferință asupra ilustrului scriitor și filo-român.

Festivalul Aristița Romanescu.

Despre festivalul, ce se va da în 14 Febr. v. din incidentul retragerii d-nei Aristița Romanescu de pe scena română se mai scriu următoarele:

Fiind-o d-na Romanescu e născută la Craiova, și pentru-o a jucat de multe ori la Iași, la aceasta reprezentatie își va da concursul artistul craiovean Anestiu și fala scenei ieșane, d-na Aglaia Teodoru (Pruteanu).

La această sărbătoare artistică vor asista și suveranii.

Știri mărunte.

Vineri seara, la orele 7 trenul care venea din Sinaia s'a ciocnit cu o mașină în gara Câmpina. Două persoane au fost grav rănite, ear' trei mai ușor.

Dunărea este deschisă pe tot lungul seu dela T. Severin până la mare. Vapoarele au început să circule. În porturile Brăila și Galați se încarcă cereale.

Măcelarii din București sînt în perspectivă de-a se pune în grevă. Motivul supărării lor îl constituie măsurile luate de primărie, din ordinul ministrului de interne, de-a nu se mai permite tăierea vitelor decât la abator.

Revista esternă.

Peninsula-Balcanică.

Propunerile de reforme pentru Macedonia au fost prezentate în 21 o prin note identice din partea ambasadorilor austriac și rus. În cercurile bine informate domnește convingerea, că Sultanul va accepta propunerile făcute.

Nota bulgară, prin care s'au făcut cunoscute Puterilor măsurile luate față de comitetele macedonene, a fost primită cu mare mulțumire, exprimându-se speranța, că Bulgaria va persevera în direcția acestora.

Ministrul de externe Danef a adresat o circulară la toți agenții Bulgariei în Macedonia, cu ordinul de a uza de toată influența lor, spre a îndemna populațiunea bulgară la liniște și răbdare, recomandându-le să aștepte acțiunea de reforme a marilor Puteri.

Gvernul a depus la sobranie un proiect pentru un credit de 200.000 franci, în vederea întăririi pazei frontierei.

Se afirmă, că Banca Națională a României a trimis o circulară sucursalelor și agențiilor ei, prin care le invită, ca cel mai târziu până la 15 Martie, să saute toate mijloacele posibile pentru a

lichida ori ce sfaceri cu oficerii în activitate.

Aceasta în vederea unor eventuale evenimente, ce se crede că se vor întâmpla în curând.

Din Sevastopol se comunică ziarului »Standard«, că ai se grămădește cu toată graba o mare mulțime de material de război, gata spre a fi imediat imbaros. Se zice, că în cazul unei ciocniri ruscoturoa, escadra rusă din Marea-Neagră va demonstra la intrarea în Bosfor, pe când în același timp, o armată rusă va debarca în porturile din Burgas și Varna.

În Turcia s'au luat măsuri ca și oăile ferate să fie gata pentru transportarea trupelor. Serviciul telegrafic de asemenea s'a organizat peste tot ca pentru timp de război.

Comandanții trupelor de reprimare internă au primit ordine să grăbească cu stîrpirea bandelor și comandanții s'au pus pe lucru cu așa energie și desțșurare de forțe, că populațiile revoluționare sînt înspăimîntate.

O comisiune compusă din funcționari de naționalitate albaneză va merge în Albania pentru a căuta să liniștească spiritele și de a propune reformele speciale necesare.

Știri mărunte.

Budgetul Greciei pe 1903, prezentat camerei, arată la venite 119,400,000 drahme (lei), la chiețe 114,151,000.

Alegerile parlamentare din Brasilia se fac cu versări de sânge. Până acum sînt și morți mulți.

Cronica zilei.

Sibiu, 23 Februarie n. 1903.

Reuniunea română de muzică. Miercuri în 12/25 Febr. probă de cântări în »Musikverein«.

Coroane eterne. Întru eternizarea memoriei mult regretatului Dr. D. P. Barciuanu, fostii elevi ai defunctului G. Neagoviciu Negoescu, paroh în Intorsura-Buzului, și Mihaela Petru, învățător în Buzeu-unguresc, dăruiesc, primul 3, ear' celalalt 2 cor. fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, Intemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu.

La secolă fond au dăruit Nicolae Borza, paroh în Viștea-inf., 2 cor. și Ioan Banciu, învățător în Viștea-sup., 1 cor. în amintirea fostului lor învățător mult regretatul George Dordea, proprietar în Bungard.

† David Terfaloga. Înmemntarea mult regretatului prot. al Vârșetului David Terfaloga, s'a săvîrșit după cum scrie »Drapelul«, cu asistența episcopiei sârbești cu pompă și solemnitate rară și excepțională în Vârșet în rezidența episcopiei sârbești. Publicimns mirean și p. eșese din tot tractul, Reșiței, cari deplâng în el pe fostul lor păstor, s'au intrunit într'un număr însemnat.

Episcopia sârbească, cu o atențiune și prevenire într'adevăr liberală, s'a îngrijit, ca defunctul să fie împărțit de toate ceremoniile amăurat demnității sale. La 9 ore a fost condus, cu asistența orului din Coșteul mare și emisului consistorului din Caransebeș dl protopresbiter Pepsa din Buziaș și nu meroși preoți din tractul Vârșetului, în biserica catedrală sârbească, unde s'a săvîrșit liturgia întregă. La orele 2 la sfîntirea defunctului a asistat și episcopul sârbesc Zmejanovici, săvîrșindu-se sfîntirea de numeroși preoți sârbești și românești.

Biserica țixită, public imens, autoritățile publice, școlarii școlii superioare reale împreună cu profesorii lor, toți îi petrecură pe ultimul drum. În oimier corul din Coșteul mare l'a dat ultimul adio, tot asemenea și dl protopop Pepsa ținînd un panegiric magistral, care a mișcat sufletele tuturor.

Intreceri regale. MM. LL. Regele și regina Italiei se întrec într'a dîngii nu numai în a se iubi, dar' și în jocurile drăgăstoase. Regelui Victor Emanuel îi place automobilul, reginei Elena îi plac oăii și d'ăiei o întrecere continuă între fericiții soți. De câte-ori ies la preumblare, regina se folosește de niște ipe aibe cari sînt înhămate la o trasură mică, ear' regele se afumă în automobilul său. Din când în când, la larg se întrec unul pe altul și premiul îl câștigă veșnic M. S. Regina Elena într'un lung și amoros sărut pe câmpile înflorite ale Italiei, la lumina soarelui și la adăpostul vederii disorețiilor.

Neolog. Comitetul parochial al bisericii gr. or. din Oravița-rom. aduce cu durere la cunoștință încetarea din viață a parohului Nicolae Tănuș, înțemplat în 7/20 Febr. 1903, în etate de 55 ani, lăsînd în urma sa familie numeroasă și comuna bisericească în mare jale. Oămintele s'au așezat în cimitierul bisericii gr. or. din Oravița-mont.

Expoziție industrială. »Hermann« adter Bürger- u. Gewerbeverein va aranja dela mijlocul lui August până la mijlocul lui Septembrie 1903 o expoziție locală industrială în localitățile dela Gesellschaftshaus. Cei-ce doresc să participe cu lucrări la această expoziție să se adreseze d. lui Martin Schuster, vice preșidiul reuniunii, Strada Turnului, 29, I.

O nouă reuniune română în America »Foi Poporului« i te scrie din Pittsburg, că acolo s'a înființat prin Români emigrați în partea aceea a societate culturale sub numirea »Vulturul«. Pentru ca să-și poată întemeia o bibliotecă, biroul societății face un călduros apel către toți Români, ca să contribuie cu cărți pentru formarea bibliotecii. Cărțile să se adreseze la administrațiunea »Foi Poporului«, Sibiu, strada Poplăcii, nr. 15. notându-se pe ele, că sînt pentru societatea româno-americană, căreia i se vor espeda.

Darul lui Morgan. Celebru post dramaturg italian d'Anunzio doria de mult un teatru propriu în care incomparabila Duse se domnească. D'Anunzio visa un teatru al tragediei, dar' n'avea cu ce. Piermont Morgan a realizat visul lor. În ocazia trecerii prin America, el auzi și văzu pe Duse, și atî l'a plăcut înoăt i'a trimis un mic cadou, un cek de un million, cu care se va construi teatru tragediei pe malul unui lac poetic, la 30 kilometri de Roma.

O republică femeiască. Consiliul comunal și obștea satului Ribinek din nordul Rusiei, trebuind să meargă la St. Petersburg, au lăsat la plecare ca lociitori primarul pe femeia lui, notarul asemenea și fiecare consilier pe soția lui, așa că fără nici o gălăvă s'au transferat toate autoritățile din mâinile bărbaților în ale femeilor. În intervalul lipsei bărbaților, femeile au pus ordine fiecare în ce privea atribuțiile soțului și o curățenie strălucitoare a luat locul murdăriei lăstate de bărbați. S'a înțemplat că tot stund o trecut un funcționar superior în inspecție și mare fu mirarea lui când găsi cea mai perfectă ordine în toate lucrările administrației precum și a ordinii publice.

Cel mai mare pod din lume. Americanii au proiectat să construească un pod de drum de fer, ca să unească două insule. Podul va fi peste un chilometru și jumătate de lung și va fi construit de oțel. Pentru construirea lui va fi necesitate de 30 000 000 kg. de oțel și podul va costa 10 000 000 dolari.

Un diamant căzut din cer. Meteorul, despre care am vorbit, că a căzut în Arizona (America), conține un diamant. O examinare științifică a constatat, că e în adevăr un diamant frumos închis în piatra »căzută din cer«.

200 briganzi arestați. Essad-Pașa a reușit să aresteze în împrejurimile orașului Tyrana, mai mult de 200 de briganzi, pe cari l'a închis la Scutari și Durazzo. Trupele au reintrat la Scutari fără să fi dat vre-o luptă.

Atentat în Turcia. Palatul vliului H-fus-Pașa din Uskub a fost subminat de Bulgari. S'a descoperit o întregă mină submarină, care avea de scop să arunce în aer palatul administrativ.

»Consum«, societatea comeroială din Blaj și a ținut Sămbăta trecută a XI a adunare generală. Au luat parte 27 acționari, cari reprezentau 295 acții. În raportul direcțiunii s'au înșirat pe rînd motivele, cari au făcut ca și în anul acesta bilanșul să se încheie cu deficit de aproape 4000 cor. respective de 13 mii cu cel din anul trecut. Era adecă o formăză bandă, care de ani făcea în prăvălie cele mai mari malversțiuni, discreditînd institutul și aducîndu-l în încurcătură. Se speră, că după ce s'au descoperit înșelătorii și s'au luat și mai multe măsuri de precauțiune, prăvălia și întregă societatea va lua o dezvoltare îmbucurătoare. Durere, că și acum se mai stă chiar și la noi oameni, cari au îndrăgit mai tare sîrîntii, în paguba alor sei. În direcțiune au fost aleși: Dr. Vas. Hossu, Dr. V. Szmgieleki, Dr. Iuliu Maniu și David Radeș.

Călătoria lui Chamberlain. Chamberlain continuă preumblarea sa triumfală prin Africa-de-sud. În orașul Coptaava a fost primit cu mari ovațiuni, pe când ministrul președinte al Coloniei-Capului, Sprigg, a fost primit cu teribile fluerături.

Efectele dragostii O descoperire sinistră făcu zilele acestea într'o casă enormă din Bulev, Victor Hugo, un comisar de poliție. În fundul unei pivnițe lungi găsi pe un bătrîn slab și sba tărăndu-se. El declară că locuiește de 16 ani în pivniță și nu e decât rar noaptea spre a strînge sdrênge și a le vinde. Cu banii își cumpără merinde și se reintoarce spre reversatul zoriilor pentru a zace o zi nou pe esternutul său făcut din jurnale vechi. După trăurile feșei se cunoaște că nu e un om de rînd. El refuză de a-și spune numele și declară că dragostea l'a adus la acest act disperat.

Revolta brutarilor din Budapesta. Patronii brutari s'au adunat astăzi pentru a discuta în privința lucrătorilor brutari. Aceștia însă, prinzînd de veste, au încercat să părănuză cu forța în sala întrunirii. Poliția, intervenind, a fost atacată cu petri. La urmă, mulțimea a fost împrăștiată. S'au făcut mai multe arestări.

Moștenirea lui Zola. Văduva lui Emil Zola s'a hotărît să vîndă renumita vilă »Medan«. Aici petrecea Zola vara și de sigur se va găsi un amator care va oferi pentru această vilă mai bine de 20.000 fr.

Operile sale i-au produs lui Zola un capital de preste 2,500 000 fr.

Fiind colaborator la »Figaro« avea de-aici un venit anual de 48.000 fr. Traducătorii operelor sale în limbi îl plăteau până la 10 000 fr. de operă. Venitul seu anual se scotește a fi fost vre o sută cincizeci mii franci.

Albanzii din România. Printre Albanzii din România a început o agitație pentru a strînge fonduri necesare spre a veni în ajutorul fraților lor din Macedonia. Pentru aceasta au convocat o întrunire pentru ziua de 9 Febr. ora 9 dimineața.

Un cântec oprit. În teatru din Gratz, reprezentîndu-se opera »Robert și Beltram«, un artist a cântat un cuplet pios despre regina Draga a Sârbiei. Studentii sârbi din teatru au înșenat o demonstrație în teatru, cu fluerături. În urma acesteea poliția din Gratz a dat ordin că respectiva canțonetă este oprită de-a se mai cânta în teatre.

Toată lumea știe, că sămînța de napi de vite a lui Mauthner dă recolta cea mai bună, că sămînța de legumă a lui Mauthner e cea mai bună și că sămînța de flori a lui Mauthner dă cele mai frumoase flori. Cu un cuvînt: Sămînțele lui Mauthner sînt cele mai bune, dau recolta cea mai abundantă și sînt uimitor de ieftine.

Știri economice, comere., jurid., industr.

Vite Pinzgau în comit. Bistrița-Năsăud. Cetim în Revista-Bistriței: O veste mult îmbucurătoare putem da, că deja și Români din Valea Bărgăului și a Someșului încă vreau să-și câștige vaci Pinzgau. În ședința din urmă, ținută de comisiunea economică a comitatului sub preșidiul comitelui suprem și în prezența inspectorului de prășirea vitelor Csiki și a inspectorului silvanal Gyöngyösi, a ajuns în desbatere o petiție a economilor din Valea Someșului și Bărgăului, în care roagă pe guvernul țării, să le dea ajutor la importarea alor 210 vaci și vitele de rasa Pinzgau și să le dea favorurile posibile. Rodna și jurul ar importa 120, Bărgăul 90. Cum a raportat comitele suprem, care a și făcut deja pașii de lipsă în treaba aceasta, ministrul de agricultură e aplicat să sprijinească această mișcare. Ministrul vrea să cumpere vacile din vorbă și să le dea cumpărătorilor cu favorul de a plăti prețul în termen de 5 ani, dar' ratele avînd de a le plăti în anul al treilea, patrulea și al cincilea după cumpărare, ear' în anul întâiu și al doilea neavînd să plătească nimic. Întreg prețul de cumpărare ar fi dat cu interese de 4%, ear' direcțiunea silvanală de aici să iee chezașia pentru comunele, care vreau să aducă vaci.

Dela băncile noastre. »Mielul«, Poiana. Depuneri 316.331; fondul de rezervă 13.506; venitul curat 8118 cor. 16 b.

»Racoșana«, Șeica mare. Fondul de rezervă 11.537; depuneri 63.950; profitul curat 5586 cor.

»Riureana«, Cap.-Monostor. Depuneri 74.605; rezervele 7296.

Tîrgul de vite din Hațeg. Ni-se scrie: În 11, 12 și 13 l. c. a fost tîrg de vite în Hațeg, primul din 20 Iulie 1902 încoace, căci până acum au fost oprite din cauza boalei de unghii. Tîrgul a fost așa de bun, cum oameni foarte bătrîni n'au mai pomenit. S'au și vîndut 2799 vite cornute.

Prețurile au fost foarte mari. S'au vîndut boi cu 1.100 cor. părechea și viței de 1%, an cu 510 cor. părechea — se înțelege, că vite de rasa »Pinzgau« și bine grijite.

Când știm, că 95% din acestia vite sînt crescute de țărani noștri din Țeara-Hațagului, ne bucurăm că în cetul se îndelneticesc cu îmbunătățirea soiului de vite mai alese, și apoi îngrijesc de ele mai bine.

Nu pot îndeajuns recomanda tuturor să șină vite roșii — și să le țină bine și grijească bine.

Au fost cumpărători din Arad, Timișoara, Oradea, Pesta, și chiar și din Viena — și au încercat peste 100 vagoane de boi dar' toți erau de soi »Pinzgau«. O societate pentru purtarea negoțului cu vite nu ne-a strică nici-nouă.

Tirgul de vite și cai din Mediaș se va ține în 2 și 3 Martie ca l. n.

Boala de gură și de nngħii a încetat în toate comunele din cercul Arpașului (com. Păgăraș), de aceea tirgurile de vite sânt libere.

Libere sânt tirgurile în cercul Seliște (com. Sibiu) și în curând va fi așa și în cercul Sibiuului, căci boala a încetat și în Cisisnădie.

Vieța socială.

Concert și teatru în Turda.

— 16 Febr. c.

Comitetul parohial gr.-or. din Turda cu concursul unor meseriași și cu corul plugarilor din Agărbicium, a aranjat în 8 Febr. st. n. o petrecere împreună cu concert, la care ca om iubitor de muzică invitat fiind, m'am decis a lua parte și cu mare nerăbdare așteptam ctasul și minutul, în care să se desfășoare inima mea de o muzică vocală eșită din gura unor plugari.

La ora festivă, președintele comitetului parohial Preaonoratul domn Iovian Murșan, protopresbiter, prin un discurs avântat în care, arătând însemnătatea ce încă din vechime a avut și are muzica pentru nobilitatea simțiminelor, accentuează că scopul petrecerii fiind a oferi și — pentru popor — baza existenței noastre — unele momente plăcute, în ciuda tuturor acolora, cari țin a fi sub demnitate a conveni cu poporul și roagă publicul a fi indulgent față de prestațiunile ce 'i-se prezentă.

După acest discurs, însoțit de frenetice aplauze, ca punct 2 a urmat >Cântec de jertfă< de Beethoven, executat în 4 voci de corul plugarilor din Agărbicium cu atăta precizie, încât nu știam momentul, că ce am înaintea mea, plugari sau artiști.

Dar' m'au trezit din vis mândrele fetițe, cari, postându-se pe bină înaintea plugarilor, au executat în mod admirabil compoziția de T. Popoviciu >Hai mândro să te sărut<. Aplauzele cari au urmat au fost întrerupte prin urcarea pe bină a domnului meseriaș Stefan Felezău, care a declamat poezia comică >Cel mai bun vis<, de Speranță, cu multă dexteritate, râsplătit fiind cu repeșite aplauze.

Inima mea ardea după cântare și eat-o, corul execută cu multă duioșie >Tot 'ți-am zis mândro mă du< de T. Popoviciu. Sub impresiunea acestei cântări sufletul meu devine melancolic, dar' eată este trezit prin cântarea >Haida mândro să fugim<, de I. Mateiu, executată de corul plugarilor cu multă măiestrie. Aplauzele frenetice urmate nu mai voiau să înceteze, până ce se întreprin prin declamarea hazile a poeziei lui G. Coșbuc >Numai una< de către un meseriaș, dl Ioachim Sonea, care a debutat cu multă pricepere și cunoștință de cauză.

Punctul 8 din program 'l-a format admirabila compoziție a lui I. Vidu >Lugojana<, executată cu precizie la culme, care eat de mult a plăcut publicului încât a trebuit repetată. Nu cu mai puțină dexteritate a fost executată compoziția admirabilă a lui N. Popoviciu >La o rândunică<.

Ca punctul ultim din program a fost >Toaca<, cor mixt, de Musiczeu, executată peste așteptare.

Terminându-se concertul s'a început o horă românească, luând parte la ea toți asistenții, inteligența și poporul.

În pauză, sub conducerea domnului Silviu Bologa, care mai înainte timp îndelungat a ostenit cu instruirea meseriașilor, s'a jucat cu multă precizie jocurile noastre naționale >Cătușorul< și >Bătuta< de 12 meseriași volinici îmbrăcați în costume naționale, cari au stors admirația tuturor, cu deosebire a străinilor.

La cina comună în refectorul hotelului >Central< nu au lipsit toastele.

Șirul lor 'l-a început Prea on. domn Iovian Murșan, protopresbiter, toastând pentru poporul Turdan, care cu atăta însuflețire a dat ascultare păstorului lor sufletesc, luând parte și spriginind mărșul scop moral și material al petrecerii. Vasile Orășan pentru Prea on. domn protopresbiter Iovian Murșan. Ioan Urcan pentru corul plugarilor din Agărbicium; Vincențiu Orășan pentru meseriași și conducătorii lor.

Petrecerea a durat până în zori de zi. În ce privește succesul ei moral și material a fost peste așteptare.

Meritul pentru reușita petrecerii se cuvine Prea on. domn Iovian Murșan, protopresbiter, membrilor comitetului, între cari Ioan Urcan, Silviu Bologa și Ioan Bucur, cari n'au cruțat nimic pentru delăturarea >pedicilor puss în cale de cățiva Români<, dar' străni binelui bisericii și indiferenți pentru poporul dela care trăiesc și pe care atăta 'l măgulesc. Doand vorba e de existența lor proprie. Decamdată atăta.

În ce privește corul plugarilor, meritul cel mai mare îl are părintele Vincențiu Orășan, care de o părinte adevărată poartă, care de fiii sei sufletești, pe cari se năusește a-i înainta pe toate terenelor. O dovadă înființarea corului plugarilor.

Partea leului în reușita splendidă a concertului cu drept cuvânt se poate atribui relului esemplar al tinerului învățător provisor Ioan Tanase, care în sêrle lungi de farnă și în zilele de sêrbători a intrunit tineretul sătean în jurul său, și dimpreună cu preotul local a dezvoltat o activitate demnă de imitat.

De astfel de proești și învățători avem noi lipsa în toate comunele și când vom avê de acestia atunci și soartea poporului va fi alta.

Petrecerea, cum am zis, a durat până în zori de zi, când toți ne-am despărțat mulțumiți sufleteste. Cu deosebire poporul, căruia 'i-s'a dat ocaziune a mai uita pe vre-o câteva ore necăzurile și a se nobilita în sufletul seu.

Petrecerea și concertul ni-a înșuflețit o nouă rază de speranță. Inceputul a fost mai greu, vârlul în'se sa tras și continuarea are să urmeze deși se crede, că în Turda nu se poate așa ceva.

S'a putut și se va pute, deși de dorit ar fi ca pe viitor să nu se facă chestie confesională chiar și din petreceri nevinovate, ci fără colorit confesional să se ajutore reciproc toate acțiunile românești, că atunci și mai bine vom da înainte! V. O. din Codișiu.

Producțiune în Poiana Arieșului.

Comitetul bisericesc și tinerimea rom. din Poiana-Arieșului aranjează în 1 Martie a. c. în sala școlii gr.-oat din loc o producțiune teatrală împreună cu joc. Venitul curat va fi al școlii. Prețul de intrare de persoană: 50 fil. Suprasolvi-rile se primesc cu mulțumită și sunt a se adresa d-lui Michail I. Găzdaș, inv.

Concert în Dalboșeș.

>Reuniunea de ceteri și cântări din Dalboșeș aranjează Joi în 13/26 Februarie 1903 în ospătaria >Valușan< din Dalboșeș un concert împreună cu teatru (>Noroc-n casă< și >Pisica<. Inceputul la 7 ore seara.

Tribuna Literară.

La jubileul Sf. Sale Pontifice-lui Leo XIII.

La tronul tâu cel sfânt aleargă
În repezi valuri călătoare
Popoarele din largul lumii,
Și în vestmânt de sêrbătoare
Se îmbracă Roma, omניהea
Grăbește ca să 'ți-șe nchine,
Plecămu-ne și noi genunchii:
Să păstorești cu bine!

Oăci tu ești Petru, ești izvorul
Luminii și-al credinții sfinte,
Cuvântul tâu e adevărul,
Înalt și preasfințit părinte!
Și rugăciunea ta 'i curată
Și-n ceruri află ascultare,
Ne 'ndreptă spre calea mântuirii:
Tu ești preotul mare!

Christos te-a pus să fii cărmăciul
Bisericii mântuitoare,
Domnia ta e făr' de margini,
Din răsărit la-apus de soare!
Și lumea 'ntreagă te ascultă,
Cuvântul tâu cel sfânt e lege,
Și regii lumii 'ți-se 'nchină:
Tu între regi ești rege!

Tu-ai adus prinos de admirare,
Omăgiu sublim Dumnezeui,
Ne 'nalți cu inima la ceruri,
Cu dulocie acord al lirei.
Ce sfântă e a ta cântare,
De sfinte lucruri grăitoare...
Poet cu inspirări divine:
Între poești ești soare!

Judecător prea drept, la tine
Aleargă lumea 'n vremuri grele,
Tu ești limanul mântuirii,
Mângăitor în timp de jale.
Când lumea-l frământată 'n ură
Și oamenii 's cuprinși de dorul
Să egduce se șfarime totul:
Ești tu 'mpăciuitorul!

În platurile 'n cari de veacuri,
Svirliții am fost de-a sorții mână,
Departate de cetatea sfântă,
De mama Romă cea bătrână,
Îți cerem binecuvântarea
În lupta pentru sfânta lege,
Tu ne ești scut de apărare,
Preot, poet și rege!!
Emil Sabo

Despărțire.

Amici, vedeți de dealurile-acele
O casă ce din codri se desface?
Acolo eu mi-am petrecut în pace
Cei mai frumoși din anii vieții mele.

Copilaria mea pe veci pierdută,
Cum amintirea ta mă 'nduioșează!
Par' că mă vîd copilul ce visează
Și aleargă 'n codri sprinten ca o ciută

Amorezat de-a frunzelor focnire,
De nesfrizitul cerului albastru,
Și revinînd, cu al serei palid astru,
Să cadă 'n brațe pline de iubire!

Amici, poșana dulce, nepătrunsă,
Mi o revedeți — și aflând în calea noastră
Lâng' un izvor plângînd o floare albastră
Să știți c'a fost iubirea mea ascunsă.
(Conv. lit.) C. Virgeliu.

„Probleme ale culturii românești“.

I. Limba și cultura orașelor. II. Chestiunea evreiască: de I. A. Rădulescu-Pogoneanu, profesor la Liceul „Mihailu Viteazul“ și „St. Sava“. București. Tipografia Gutenberg, Josef Göbl 20, strada Doamnei. 1902.

Acesta 'l titlul unei cărți, care pe 75 pagini cuprinde o sumă de idei bine cumpănite asupra unor chestiuni culturale de mare însemnătate pentru frații din regat. Deoparte caracterul curat național al chestiunilor sulate, de altă parte — duhul românesc, care transpiră din fiecare rînd al cărții, ne îndeamnă a stăru și noi asupra ei.

Cartea reunește două studii ale dlui Rădulescu-Pogoneanu, cari au mai fost publicate, separat. Primul studiu — despre limba și cultura orașelor în România — a apărut în volumul prezentat ca omăgiu dlui Titu Maiorescu din partea prietenilor și a foștilor săi elevi, la a 60-a aniversare a nașterii sale. (Lui Titu Maiorescu, Omăgiu, XV Februarie MOM, București, Socer, 1900). Al doilea studiu — despre chestiunea evreiască — a apărut în Noua revistă română, numărul din 15 Maiu 1901. În volum, autorul a mai adaogat câteva lucruri noue.

Studiul asupra limbii și culturii orașelor românești este redactat în forma unei scrisori din Germania, unde I. Rădulescu a făcut călăvia ani de universitate. La început, autorul schițează în câteva fraze bine încheiate viața publică de astăzi a Germaniei, arătând învoarele limpezii ale conștiinței și ale culturii naționale, în cari e de oștat tăria poporului și statutul german.

Dinsul sfătușește să nu trimitem copiii noștri prea de vreme în școli străine, oăci s'ar depărta de sufletul neamului lor, încălzindu-se pentru literatura și pentru istoria unui popor străin. Oăci e o epocă în viața unui om, când trebuie să fie înfiacărat și >govinist<, când trebuie să judece numai cu inima, pentru-ca să poată și să aibă dreptul mai târziu să judece cu mintea, — aceeași epocă, în care trebuie să facă nebunii, copilării, acte nerăflectate, pentru ca să fie mai târziu om cuminte și cu prevedere: eată e o necesitate psihologică, de echilibru sufletesc al vieții... (pag. 6).

Trecînd la situația culturală a țării românești și arătînd unele din scăderile populației românești în favoarea populației străine, mai ales evreești, care s'aprește mereu, dl Rădulescu amintește că de franjuzită este și astăzi cultura și limba fraților noștri, căt de oropsită e starea țărănului, căt de multe sînt relele de sărăcit...

>Trebuie schimbată — zice dînsul — direcția întregel noastre culturi. Am făcut jertfe mari pentru o cultură de lux, trebuie să facem altele și mai mari pentru cultura noastră economică, pen-

tru descotopirea economică a neamului nostru, și, decamdată, să s'ajutăm, ca stat și ca indivizi, oătar cu jertfe personale, pușinele forțe economice românești, pe pușinii negustori și întreprinzători români ce mai sînt. Să avem între noi aceeași solidaritate națională și socială, pe care o au Evreii între ei, să învățăm a întreprinde prin noi înșine meseriile, negoțul și îndeletnicirile prin care se îmbogățesc și se înmulțesc străinii în țeara noastră, să avem sentiment național în faptă nu doar' în vorbe și în discursuri declamatorii, în conduita vieții practice, noi în intriniri și manifestații de stradă! (pag. 12 și 13).

Căt privește limba, găsim în judecările autorului observații temeinice, cari ne-ar prinde și nouă bine să ni le însemnăm și să nu le pierdem din vedere nici odată. >Mie unuia mi se pare, că mai puțin românească decăt ori-ce în țara românească e limba românească a Românilor cu carte: o limbă pășărească, un fel de franjuzescă în românește. După cum trebuie să știi nemșește (și ungurește! — I. So.) spre a înșelăge limba jurnalistilor și a cărfilor Românilor ardeleni, bucovineni și bănățeni, tot așa trebuie să știi franjuzescie spre a o înșelăge pe cea din >Țară<, altminteri o înșelăgeți anapoda, ori de fel... (pag. 17). Aici ni se dau o bogăție de probe autentice, alegeri de prin jurnale, reviste, discursuri, cari toate dau dreptate părerilor autorului.

Dacă ni ar îngădui locul, am mai oita multe din opiniile chibzuite ale d-lui Rădulescu. Cine se interesează de chestiunea limbii noastre — și ar trebui să ne interesăm cu toții, în chipul cel mai serios — așea oitească studiul întreg. Numai așa va profita.

În ciuda multelor fapte întristătoare pe cari le relevază și comentează, autorul nu e un pesimist. El are credință, tare în puterea de regenerare a neamului nostru. Nu cuprinde o bucurie deosebită auzindu-l cum spune: >Ved însê în despărțarea viitorului vremuri mai bune, licărind ca o lumină în marginea zării. O reacțiune sănătoasă trebuie să vie din chiar prisosința rîului: legea ritmului, care stăpânește toate, o s'o aducă cu necesitate. Unda puternică a entuziasmului și a patriotismului românesc din prima jumătate a acestui veac, slăbită prin realizarea repede a ideilor noastre politice, trebuie să încapă iar mișcarea ascendentă — e vremea (pag. 32 și 33). >Vitalitatea poporului nostru și istoria altor neamuri îndreptățesc această nădejde<. (Ibid). Ca leac de îndreptare, autorul dă sfatul cuminte, >să ne întoarcem la >stapa vie< a poporului nostru spre a ne regenera, spre a redeveni Români, în toate clasele poporului și statutul nostru, în viața politică și socială...< (pag. 35).

Studiul asupra chestiunii evreiești în România este o lucrare din cele mai serioase ce s'au scris pân' acum asupra acestui subiect.

Di Rădulescu discută chestiunea cu liniștea unui om de știință, al cărui scop e stabilirea adevărului pe o temelie de probe sigure. El luminează c'un excelent aparat și o metodă limpede diferitele momente ale pericolului evreesc în România, dovăduindu-l cu cifre și cu argumente ce nu admit îndoială. Relevez aici un moment, care ne privește mai de aproape pe noi, Români din Ungaria. Ceterorii gazetelor liberale străine (franjuzesti, nemșești și ungurești) își vor aduce aminte, că s'au găsit oameni superficiali, cari s'și permită a stabili o asemănare între soarta Evreilor din România și între soarta noastră — o asemănare între două lucruri cari se deosebesc ca cerul de pământ!

Iată căt de bine vedește autorul absurditatea acestei asemănări:

>România e un stat național unitar, întemeiat și locuit de sute de ani, și apărut sute de ani, numai de poporul românesc; prin urmare poporul românesc are dreptul de a fi singurul stăpîn în țara românească. Ungaria este — și a fost chiar dela început existenței sale ca stat — un stat poliglot, locuit de mai multe popoare, față cu care Ungurii au avut și au majoritatea relativă, dar n'au și n'au avut nici odată majoritatea absolută. Ungaria a fost apărută atătea veacuri nu numai cu singele Maghiarilor, ci și cu singele Românilor, al Sașilor și al Slăvilor șin cac. (pag. 66).

>După atătea veacuri de viață istorică în comun, e indiferent azi cine a venit în Ungaria cu o sută ori două de

ani mai înainte; e indiferent, dacă celelalte popoare s'au așezat în Ungaria după venirea Ungurilor, sau dacă Ungurii au năvălit peste unele din ele. Ori-care ar fi adevărul istoric în așa zisa >teorie< a lui Rosler, e un fapt e încontestat: o hiar după teoria admisă de Unguri, Români locuiesc în Ungaria, ca națiune compactă, de cel puțin 6—7 sute de ani și și au vîrsat sîngele pentru apărarea Ungariei toamai în epocile cele mai grele ale existenței sale ca stat. Pe această situație de fapt se întemează cererile de drept ale Românilor din Ungarie, mai ales că Ungurii însi și au recunoscut, anumit prin Constituția ce au dat o Ungariei la 1867 >egala îndreptățire a naționalităților de sub coroana sfîntului Stefan< drept de a avê administrație, justiție, instrucțiune și cultură în limba lor maternă, ca cetățeni deplin ai Ungariei. (pag. 66).

La sfîrșitul studiului, dl Rădulescu publică în întregime celebra scrisoare a filosofului Wundt dela Universitatea din Lipsa, în care genialul cugetător costeată cu autoritatea sa că chestiunea evreiască în România, nu e o chestiune generală de umanitate, ci o chestiune pur politică, a cărei rezolvire e atărnătoare numai de interesele naționale ale României ca stat unitar.

Cartea >Probleme ale culturii românești<, rezultatul unei munci serioase și produsul unei gândiri românești neaoșe, lucrată într'o limbă românească foarte îngrijită, merită a fi citită și la noi, în cele mai largi cercuri ale intelectualilor. Prețul ei minim (1 leu) dovedește, că intenția autorului a fost numai să aducă un serviciu real evoluției contemporane a culturii românești. Primească pentru succesul ostenelelor sale urările noastre sincere.

I. So.

Din public. *)

Cătră un „Sobol“.

Este provocat dl „Sobol“, care a adresat o gravație anonimă cătră mult onoratul domn pretor suprem Ioan Vlăsa din Cămpeni și în care a amintit de >defraudările primarilor și notarilor<, ca să iașă la lumina zilei o mult stimată sa >Subscriere< provocându-se la casuriconcrete, cari sînt notarilor și primarilor comunali, cari au defraudat? Ear' până atunci îl considerăm de un columnist ordinar, om fără caracter și >Sobol< mișel, care nu are îndrăzneală a eși la lumina zilei.

Cămpeni la 17 Febr. 1903.

Din încredințarea întregului corp notarial și a primarilor comunali din cercul Cămpenilor întruniți o ocaziunea tragerii sorțurilor.

Ioan Vana, Georgiu B. Coreheștu, notariu în Alba. primar în Cămpeni.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Sosiți în Sibiu.

La 23 Febr. n. 1903.

Hotel >Imperatru Romanilor<: Szentimrey Rothschild, Gregus, Benedek, Făgăraș; Kende, Fessy, Sălău-sup.; Kladya, și soția, Alba-Iulia; Ferrari, Oerboldogfalva; Felasaghy, Aiud; Lani; Pui; Krauss, Porța; Szabo, M.-Ogorheiu; Goldfinger, Sebeșul-său; Juha, Sătar; Murgan, Bredușan, Blaj; Nicola, Timișoara; Lesnart-Remscheid; Cermak, Clăuser, Praga.

Hotel >Neuriker<: Serolic, Craiova; Fehér, Mehur, Budapesta; Bărsan, Viad, Rimnic. Hotel >Mitter<: Kolovrat, Budapesta; Oana, Gavrilă, Ciolan, Țințari; Grama, Riușor. Hotel >Mihailu<: Barbulescu, Turnu-Severin; Hirtsch, M.-Ludoș.

Teatru orașenes în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Marți, 24 Febr. 1903.

„Eine Vorlesung bei der Hausmeisterin“, poșă în un act de A. Bergen.

„Die Rekrutierung im Krähwinkel“, burlescă cu cântece în 1 act de Th. Flamm.

„Die schlimmen Buben in der Schule“, poșă cu cântece în 1 act de J. Nestroy, Inceputul la 7 ore seara.

Redactor responsabil: Ioan E. Prodan. Proprietar: Pentru >Tipografia< societate pe acțiuni Iasif Marășeș.

„ECONOMUL“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚIUNI ÎN CLUJ.

Convocare.

»ECONOMUL«, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj, își va ține

adunarea generală ordinară XVIII.

în 18 Martie st. n. a. e. dimineața la orele 10 a. m. în localitatea institutului (strada Wesselényi Miklos nr. 26).

Obiectele adunării vor fi:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Raportul direcțiunii.*
3. Raportul comitetului de reviziune.*
4. Stabilirea bilanțului pro 1902 și fixarea dividendelor.
5. Esmiterea a 3 acționari pentru verificarea procesului verbal.
6. Fixarea marcelor de prezență.
7. Alegerea alor doi membri în direcțiune și alor doi membri în comitetul de reviziune.
8. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

La această adunare se invită domniile acționari ai institutului, făcându-se atenți la dispozițiunile §§-lor 19 și 20 din statute.

Din ședința mixtă a direcțiunii și comitetului de reviziune a »Economiului«, ținută la 17 Februarie n. 1903.

Artemiu Sarkadi m. p.
președinte.B. Podoabă m. p.,
director executiv.

*) Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune se pot vedea în biroul institutului în decursul orelor oficiale.

Active		Contul bilanțului pro 1902.		IPas ve	
1	Cassa în numerar	25320 51	1	Capital social:	
2	Bon în contul Giro	627 27	2	2000 acții a cor. 100.—	200000
3	Bon în cassa de păstrare postală	639 57	3	Fondul general de rezervă	102.116 58
4	Cambii escomptate	854075 49	4	Fondul special de rezervă	22.292 28
5	Imprumuturi pe obligațiuni hipotecare	271.525 50	5	Fondul de pensuni	32.932 59
6	Imprumuturi pe obligațiuni cu caventuri	398 782 22	6	Fondul pentru zidirea unei biserică noue gr.-cat. în Cluj	6.828 56
7	Edificiul institutului	670307 72	7	Fondul Alex. Bohățel	1.400.—
8	Realități de vânzare în orașul Cluj	66878 08	8	Depuneri spre fructificare	165570 01
9	Cont-curent	104239 97	9	Reescompt	1008210 64
10	Efecte	24381 24	10	Dividendă neridicată	361353 34
11	Diverse conturi debitoare	3013	11	Diverse conturi creditoare și interese anticipate pro 1903	353
12	Mobilier	7090	12	Profit net	8021 10
	după 10% amortisare	13117 06			33569 16
		2387 34			
		1772077 25			1772077 25

Erogate		Contul profitului și pierderi.		Percepte	
1	Interese:		1	Interese:	
	pentru dep. spre fructificare	51.771 93		dela cambii escomptate	60.940 23
	» reescompt	12.968 46		» imprumuturi hipotecare și cu caventuri	63.759 88
	» cont curent	200 56		dela efecte	454 71
	» 4 fonduri	6.316 82		Provisiuni diverse	8353 12
		71249 77		Chirie	8385 34
2	Spese:		2		
	Salare	11.275.—			
	Bani de cuartir	2.478 33			
	Imprimare, registre, porto, diverse	4.535 35			
	Marce de prezență	2.220.—			
		20508 68			
3	Contribuțiune:				
	directă	8.784 58			
	10% dare la interesele dela depuneri	5.177 19			
		13961 72			
4	Amortisațiuni:				
	pretensiuni dubioase	2.338 69			
	10% amortisare de mobilier	265 26			
		2603 95			
5	Profit net	33569 16			
		141898 28			141898 28

Cluj, 31 Decembrie 1902.

Basiliu Podoabă m. p.,
director executiv.N. Căciulă m. p.,
comptabil prim.

Membrii direcțiunii:

Artemiu Sarkadi m. p., președinte. Dr. Daianu m. p., vice-președinte.
Dr. Francu m. p. Victor Illyes m. p.Dr. Romulus Marcu m. p. Stefan Havași m. p. Ios. Onciu m. p.
Esaminând conturile de mai sus le-am aflat în consonanță cu cărțile.

Cluj, 17 Februarie 1903.

Tulliu Roșescu m. p., președinte: I. Lissai m. p. A. C. Domșa m. p.
Simeon Pop m. p. Vasiliu Dregan m. p.

Ilustrații românești!

Cărți postale

cu

ilustrații românești

„...toate 'a lei
Frumoase cât ea n'ce să pot
Mai frumoase să-'mi sosit —
Cu mintea mea“

în

peste 20 variante,
care de care

mai fermecătoare

Se află cu prețul de 10 bani per bucată

la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu, str. Popădoi nr. 16.

La cumpărări mai mari se dă rabat potrivit.

Tipuri admirabile.

Fabrică de casse.

Subscrierilor mei iau voie a face atenți p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

care se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycoelen.

Gustav Moess,

3 4-26

fabrică de casse în Sibiu,
strada Popădoi mare Nr. 8.

O calfă

se primește imediat în prăvălia de
manufactură a lui**N. S. Nadasdy,**
Sibiu, Piața-mică.

99 2-2

Un candidat de avocat

cu praxă și cunoștința limbii române
precum și un scriitor (studenți
iuriști sunt preferați) află aplicare la
Dr. Mátyás Lázár, avocat, Sibiu,
strada Urezului 11. Informațiuni mai
detaillate se primesc dela orele 3—6 p. m.

98 2-2

Altoi de struguri

de calitate „usaoe“ și vițe de vile
nobile, europene, cu rădăcini și lucii, cu
prețuri foarte reduse. Mita cu 90—100 fl.In deposit: altoi cu rădăcină
1.200.000 buc. altoi în vițe plantate, cu
rădăcină, 25.000 buc. altoi verzi lucii
400.000 buc. vițe europene de doi ani
cu rădăcină 120.000 buc. vițe europene
de un an cu rădăcină 600.000 buc. vițe
lucii europene de soi de vin și desert
500.000 buc.Toate aceste sunt de soi excelent
de vin și desert, rasă curată și se trimit
cu garanție completă. Dacă comanda
nu corăspund plătesc imediat porto
postal pentru tour și retour, precum și
banii trimiși de cumpărător. În modul
acesta fiecare se poate prevedea, pe spe-
sele mele, cu cele de lipsă și poate acasă la
el să se convingă despre ceea ce cumpără.

GARD VIU.

Răsaduri „Gleditschia“ și semente.

Plantă de îngrădit care se desvoaltă
repede și are ghimpi foarte mari. E
unica plantă care ne poate da în pușini
ani un gard foarte bun, impenetrabil
atât de oameni și de vite, cât și de
iepurii cei mai mici. Moșii mari și mici,
comune muntoase, câmpii, curți, măie-
riști, grădini, cimiter etc. pot fi în mo-
dul acesta îngrădite odată pentru tot-
deauna, și gardul poate fi închis apoi cu
lăcat. La fiecare comandă se alătură
o instrucțiune de plantare și manipu-
lare provăzută cu un desen. Pentru
orientare mai bună se trimit liste de
prețuri, frumos ilustrate, gratis și franco
și fără nici o silă de a cumpăra.Răsaduri de nuci. De doi ani;
dau o recoltă
imensă, pentru-ce s'au și răspândit în tim-
tul din urmă aproape în toate economiile.

Adresa: 10 14-20

„Ermelléki Első Szőlőoltvány-Telep.“
Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Doi mari Metropoliti ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șulțin.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat
pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărei Români.

Prețul unui exemplar 40 bani.

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

Pentru tipar responsabil Ioșif Marschall.

200 coroane dau celui-ce va pute să nu rîdă
Luni, 23 Februarie în „Gesellschaftshaus“.

Seară de rîs pentru familii

aranjează, cu acompaniarea capelei militare,

scamatorul **IOSIF SAUERTEIG** cu trupa sa,
constătătoare din 10 persoane artiști și artiști de primul rang.Comici de scamatorie, mimici și caricaturiști, imitatori de șerpi, oameni
de gumilastic, clovni musicali, ventriloici.

Isidor la pește,

scene din viața judeo-polonă din Lemberg.

Începutul la orele 8 seara. — Cassa se deschide la orele 7½ seara.

Mese se rezervă pe lângă o taxă de 1 cor. Mesele nereservate costă 60 bani bucată.
Galeria 30 bani. Studenți și soldați în loc de stat 40 bani.

Legea veterinară

atât de mult folositoare tuturor economilor și tuturor primăriile
comunale — a eșit de sub tipar în a doua ediție îndreptată și îmbo-
gățită. Reuniunea română de agricultură în comitatul Sibiului a
îngrijit ca atât limba cât și forma cărții acesteia să fie cât se poate
de potrivită, pentru-ca poporul să poată pe deplin înțelege sfaturile
și îndrumările ce li-se dau cu privire la: pasapoarte, țiguri de vite
boale lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Cartea se numește

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor și cele mai de lipsă cunoștințe
despreLEGEA VETERINARĂ
(Leouirea vitelor)

BOALELE LIPICIOASE (CONTAGIOASE)

stând cu dinții la sfat în serile lungi de iarnă.

De

Tormay Béla.

Ediția II. revizuită — 152 pagini mari.

Cartea costă 80 bani (cu porto postal 90 bani) și se poate
cumpăra delaReuniunea română de agricultură
din comitatul Sibiului

„Foaia Poporului“,

este cea mai bună și mai ieftină gazetă populară.

„Foaia Poporului“

ese în fiecare Duminică, în format untr mare, cu cuprins
bogat politic-național, economic, literar, informativ etc. și cu
ilustrațiuni.

Pentru-ca fiecare știutor de carte să poată abona această foale

„Foaia Poporului“

va costa numai 4 cor pe anul întreg sau 2 cor. pe jumătate de an.
Abonamentele se fac de-a dreptul sau prin mandate postale la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.